

Posudek bakalářské práce

Jméno studenta: Tereza Volínová

Název práce: Komentovaný překlad vybraných kapitol reportážní knihy Óscara Martíneze *Los migrantes que no importan*

Vedoucí práce: PhDr. Anežka Charvátová

Oponent: PhDr. Vanda Obdržálková, PhD.

Části hodnocení	Počet bodů
A (1-5) ¹ Porozumění, významová správnost, přesnost a úplnost, koherence v překladu	2
B (1-5) ² Stylistická vhodnost: adekvátnost překladatelských řešení vůči originálu a funkci překladu, koheze, AČV	2
C (1-5) ² Technická stránka celé práce: Gramatika, pravopis Interpunkce, překlapy Převod dat a jmen Bibliografické citace, poznámky pod čarou	2
D (1-5) ¹ Překladatelská analýza (aplikace teoretických vědomostí v rozboru a v překladu textu – souvztažnost komentáře a překladu) Argumentace a struktura komentáře včetně míry a vhodnosti příkladů řešení	2
E (1-5) ² Teoretická podloženost komentáře (kontrastivní lingvistika, translatologie) Zvládnutí tematiky textu a její reflexe ve výchozím a cílovém kulturním prostředí	2
Body celkem	10

Tereza Volínová si vybrala k překladu na bakalářskou práci jazykově i věcně velmi obtížný reportážní text salvadorského novináře Óscara Martíneze o fenoménu migrace ze středoamerických zemí přes Mexiko do Spojených států. Autor píše se značným osobním zaujetím a má náročný styl, v duchu hispánské reportážní tradice využívá velké množství obrazných vyjádření, bohaté lexikum je zpestřené na jedné straně středoamerickým slangem, na druhé právníckými a politickými termíny; velmi emotivní líčení děsivých příběhů lidí bez dokladů na útěku před hrozbou smrti apeluje na čtenářovy city i svědomí. Literárně hodnotný text je zároveň svědectvím i obžalobou. Tereza Volínová se o hispanoamerickou, zejména mexickou politiku zajímá dlouhodobě (i v tlumočnické praxi – doprovázela v Praze delegaci z mexického Chiapasu), načetla si k překladu též jiné reportážní texty věnující se Hispánské

America. Text vybraný pro BP před odevzdáním práce vyšel v češtině v překladu Michala Špíny právě v nakladatelství Absynt, které si Volínová vybrala pro fiktivní zakázku, ale studentka do vydané knihy nenahlížela ani nekonzultovala s překladatelem.

Překlad jako takový považuji za velmi zdařilý a přesahující nároky kladené na bakalářskou práci. Našla jsem v něm jen několik málo překlepů (např. na str. 13 Cardenas místo Cárdenas, str. 15 jako místo jakou). Bohužel na str. 15 vypadl v češtině celý odstavec (orig, str. 18: „No había negociación posible. Entre el estómago y el cerebro de Pitbull la efervescencia subía. Cuando estaba a tres pasos del borracho, Pitbull brincó hacia adelante, con las manos extendidas como garras. Tumbó al hombre. Le dio vuelta y no se preocupó del arma que quedó un metro adelante. Dice que se cura más la rabia si es a puño limpio. Así, con los nudillos, empezó a deformarle el rostro.“), čímž text ztrácí logiku a návaznost; odstavec asi Volínová vymazala omylem při definitivním učešávání překladu. K diskusi by byly některé překladatelské poznámky pod čarou, např. na str. 9 k „posílání peněz“ (šp. remitenda) – poznámku tu nepovažuji za nutnou, protože výraz je dostatečně vysvětlený, podobně jako vysvětlující poznámka k „montovně“. K diskusi je též výraz „zapomenutá vesnice ve státě Veracruz“, vztahující se k obci Medias Aguas, která je významným železničním uzlem, a česky bychom ji nazvali spíš městečkem než vesnicí (zde by bylo vhodné pojednat v komentáři o problémech při překladu španělského „pueblo“ a dalších výrazů označujících malé osady, jako je slovo „ejido“, velmi hezky překládané jako „samota“). Místní jména končící na -s bych doporučovala v češtině skloňovat – tedy např. „v Coatzacoalcosu“, byť to na hispanistu může působit zvláště, v češtině je to úzus. Na str. 17 došlo k posunu významu v překladu osobního zájmena „los“, které může v americké španělštině znamenat „vám“ i „jim“, ale zde je třeba z logiky kontextu přeložit jako „vám“ („Nemyslíš, že smrtí jim vyhrožují oni?“ – v dialogu se obrací na druhého mluvčího, musí zde být „vám“). Na str. 22 je těžko srozumitelná věta „Mohlo rozhodnout pár minut víc jednoho dne v obchodě na rohu“, zde by bylo potřeba jinak formulovat, vyjádření rozvolnit, použít sloveso v určitém tvaru a vedlejší větu, např.: Mohlo rozhodnout, že se někdo jednoho dne zdržel o pár minut déle v obchodě na rohu“. Na str. 22 bych spojení „sierra tupida“ přeložila jinak než „početné hory“, například „Je to malá domorodá vesnice sevřená mezi horami“.

Stylisticky je trochu kostrbatý úvod, kde se nadužívá trpných rodů (právě úvodní kapitola je však překladatelsky nejtěžší a asi by bylo vhodnější ji přeložit až nakonec, po zpracování celého díla, protože se v něm předjímají události z dalších kapitol); zato překlad slangu a dialogů je vynalézavý a přirozeně působící; na str. 16 Volínová moc hezky překládá „todólogo“ jako „všeuměl“.

V komentáři bohužel nacházíme řadu neobratných formulací (např. „Široký rozsah témat, kterých se tak příběh dotýká, je ideální volbou pro vydání českého překladu právě tímto nakladatelstvím,“ 26; „byl prvním hostem programu Global Visiting Fellows, kterou uděluje fakulta“, 27; „Snaží se zbytek světa vzdělat o dění v rodné zemi, se kterým se sám potýká“, 28 apod.). Hned v úvodu komentáře je zmatek v názvu díla – mělo by být jasně odlišeno, co je pracovní překlad (Migranti, na kterých nezáleží) a s jakým názvem kniha vyšla v Absyntu (Na migrantech nesejde). Údaje o autorovi jsou zajímavé, ale zbytečně se několikrát opakují. Vymezení funkcí je trochu zmatené: kdo je „Mitter“, na kterého odkazuje poznámka 10 na str. 28 a který nikde nefiguruje v bibliografii? Funkce nejsou jasně definované, co znamená věta „Proto však nelze hovořit o funkci odborně sdělné, jelikož autor do textu promítá sám sebe“? Když se pak vymezují funkce podle Jakobsona, proč není uvedena funkce konativní, tzn. apelující na čtenáře, která odpovídá funkci persvazivní podle jiných autorů a je v textu silně přítomná, jak sama Volínová několikrát zdůrazňuje?

V kapitole o překladu jmen jsou terminologické nejasnosti mezi vlastními jmény, přezdívkami, místními jmény – bylo by třeba lépe formulovat a správně používat termíny. Co znamená „pouze přeložila“ a „zcela přeložila“? Takové kategorie neexistují: „Druhým je Pitbull, jedná se o přezdívkou popisující osobnost postavy, do češtiny jsem **pouze přeložila**, jelikož se tato psí rasa do češtiny překládá jako pitbul. Posledním je El Chele, opět přezdívkou, kterou jsem tentokrát **zcela přeložila**, ačkoliv jsem se zde setkala s problémem.“(str. 34) Stejně nesrozumitelná je formulace „**přímý překlad** v podobě Blond'áka“ (str. 34) Tamtéž se píše o překladu přezdívek, ale odstavec končí „zbytek jmen jsem ponechala beze změny“, ačkoli se už nejedná o přezdívkou, ale vlastní jméno (Silvia).

V kapitole „Obtížné výrazy“ by mělo být mnohem víc konkrétních příkladů a vysvětlení různých možností řešení. Například tu chybí „autoridades mexicanas“, v textu přeloženo jednou jako „mexické úřední síly“ (14), jindy jako „autority“ (22); problematický je mnohoznačný výraz „pueblo“; rozbor by si zasloužila i klíčová slova textu „migrantes“ a „indocumentados“ – migranti nebo uprchlíci, ilegálové nebo lidé bez dokladů?

Též „Slovníček“ by měl být mnohem obsáhlejší – kromě uvedených výrazů by sem jistě patřily slangové termíny jako „juntadores“ (naháněči) či „coyotes“ (převaděči), mexikanismy jako „ejidos“ (samoty, ranče, osady), termíny jako „remitenda“, „maquiladoras“ (montovny) apod.

V bibliografii chybí „Mitter“, na něhož odkazuje poznámka pod čarou na str. 28.

Celkově práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

30. května 2024

PhDr. Anežka Charvátová, vedoucí práce